

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Hoofddocument informatiepakket

Geachte heer/mevrouw,

Op 4 september 2023 wordt de tijdelijke bescherming onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) beëindigd van personen zonder de Oekraïense nationaliteit met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne (hierna: derdelanders), die zich vóór 19 juli 2022 hebben ingeschreven in de Basisregistratie Personen. Dit heeft gevolgen voor de derdelanders zelf, gemeenten, opvanglocaties en gasthuishoudens. Het onderliggende informatiepakket informeert u over deze gevolgen. Eerst wordt ingegaan op de algemene ratio achter de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Daarna worden de verschillende groepen die we onderscheiden binnen de totale groep aan derdelanders genoemd en wordt verwezen naar aanvullende stukken in dit informatiepakket. Ten slotte wordt ingegaan op de rolverdeling tussen het Rijk en de gemeenten.

1. Algemene ratio

Het kabinet beëindigt de tijdelijke bescherming van ca. 2.900 derdelanders op 4 september 2023.¹ Na de inval van Rusland in Oekraïne heeft Nederland direct ingezet op de opvang van ontheemden uit Oekraïne ongeacht hun nationaliteit. Nadat de oorlog een feit werd en de instroom stabiliseerde, heeft het kabinet op 19 juli 2022 besloten om vanaf dat moment geen tijdelijke bescherming te bieden aan derdelanders die na die datum naar Nederland reisden. Nu wordt ook de tijdelijke bescherming van de derdelanders die nog in Nederland verblijven beëindigd. Deze personen kunnen namelijk vertrekken naar het land van herkomst dan wel een ander land van bestendig verblijf. Wanneer derdelanders vrezen voor vervolging of onmenselijke behandeling in het land van herkomst, hebben zij de mogelijkheid (gehad) om de Nederlandse asielprocedure te doorlopen. Bij het vertrek van derdelanders wordt indachtig het staande beleid eerst ingezet op vrijwillig vertrek en eventueel daarna op gedwongen vertrek.

2. De gevolgen van de beëindiging van de tijdelijke bescherming

Hieronder wordt ingegaan op de verschillende groepen die kunnen worden onderscheiden binnen de totale groep derdelanders:

- 1) Dernelanders die een verblijfsvergunning asiel hebben verkregen;
- 2) Dernelanders die aangegeven hebben de asielprocedure te willen doorlopen (overdracht aan het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA));
- 3) Dernelanders die aangeven alsnog de asielprocedure te willen doorlopen;
- 4) Dernelanders zonder rechtmatig verblijf vanaf 4 september 2023.

¹ Op peildatum 19 juli is de groep derdelanders die op 4 september 2023 niet meer onder de RTB zal vallen ca. 2.900 personen.

Algemeen

Voorafgaand aan en na de beëindiging van de tijdelijke bescherming hebben derdelanders verschillende mogelijkheden ten aanzien van verblijf, opvang en vertrek. Derdelanders hebben bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de asielprocedure, zijn in beroep gegaan tegen een afwijzing van de asielaanvraag, of hebben aangegeven geen asiel aan te vragen maar komen daar later op terug. Bijlage A omschrijft de verblijfsrechtelijke mogelijkheden, rechten, en de juridische gevolgen van bijvoorbeeld een beroepsprocedure of de aanvraag van een voorlopige voorziening.

**Directoraat-Generaal
Migratie** Directie Regie
Migratieketen

Datum
22 juli 2023

Ons kenmerk 4806737

Meer informatie:

Bijlage A – Verblijfsrechtelijke mogelijkheden en juridische gevolgen

1) Derdelanders die een verblijfsvergunning asiel hebben verkregen

Een klein deel van de derdelanders heeft inmiddels rechtmatig verblijf verkregen door het succesvol doorlopen van een asielprocedure. Deze statushouders wachten op huisvesting in Nederlandse gemeenten of zijn al gehuisvest. Indien er statushouders in een gemeente verblijven, is de gemeente hierover per brief door het COA geïnformeerd. Deze brief is te vinden in bijlage B ‘huisvesting van statushouders’.

Meer informatie:

Bijlage B – Huisvesting van statushouders

2) Derdelanders die aangegeven hebben de asielprocedure te willen doorlopen (overdracht aan het COA)

Een deel van de derdelanders heeft aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen of zijn reeds in procedure. Deze mensen hebben recht op opvang bij het COA. Dat geldt ook voor personen in (hoger) beroep tegen een afwijzing. Zij komen onder verantwoordelijkheid van het COA en worden, voor zo ver zij gebruik willen maken van hun recht op opvang, in de zes weken vóór en ná 4 september per provincie gefaseerd overgeplaatst naar de opvanglocaties van het COA. Het COA is hier vanaf 24 juli jl. mee gestart. In overleg met de regiocoördinator van het COA wordt in kaart gebracht welke derdelanders overgedragen moeten worden. Dat kan enkel administratief zijn, bijvoorbeeld als een derdelander op een logeeraadres kan blijven. Derdelanders die momenteel verblijven in de Particuliere Opvang Oekraïne (POO) kunnen per 4 september administratief overgeplaatst worden naar het COA en vallen daarmee ook onder de verantwoordelijkheid van het COA. In andere gevallen spreekt het COA ook met de gemeente af welke derdelander wanneer naar welke COA-opvanglocatie verhuist. Meer informatie over de gefaseerde overname vindt u in bijlage C.

Meer informatie:

Bijlage C – Opvang vanuit het COA

Bijlage C.1a – Informatie voor gasthuishoudens van derdelanders uit Oekraïne

Bijlage C.1b – Information for host households of third country nationals from the Ukraine

3) Derdelanders die aangeven alsnog de asielprocedure te willen doorlopen

Van derdelanders die niet hebben aangegeven de asielprocedure te willen doorlopen, wordt de asielaanvraag afgesloten (buiten behandeling gesteld). Indien

zij te kennen geven (opnieuw) asiel aan te willen aanvragen, kunnen zij (opnieuw) een asielaanvraag indienen. Het is **nadrukkelijk** niet de bedoeling om derdelanders na 4 september 2023 zonder meer door te verwijzen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel. Om het aanmeldcentrum Ter Apel te ontlasten, onderzoekt het COA de mogelijkheid een aparte locatie in te richten voor derdelanders OEK die vanaf 4 september toch asiel willen aanvragen. Hierover zal u nog nader worden geïnformeerd.

**Directoraat-Generaal
Migratie** Directie Regie
Migratieketen

Datum
22 juli 2023

Ons kenmerk4806737

4) Derdelanders zonder rechtmatig verblijf vanaf 4 september

Een aanzienlijk deel van de derdelanders heeft vanaf 4 september geen rechtmatig verblijf meer (de asielprocedure is afgewezen, ingetrokken of buiten behandeling gesteld en de tijdelijke bescherming is beëindigd). Gelet op de (tot nu toe) beperkte interesse om de asielprocedure te doorlopen wordt verwacht dat deze groep het grootst is. Dit heeft de volgende gevolgen.

Beëindiging opvang en verstrekkingen

Wanneer een derdelander niet langer rechtmatig verblijf heeft en geen gebruik maakt van de asielprocedure heeft hij geen recht meer op (gemeentelijke) opvang. Gemeenten beëindigen de gemeentelijke opvang en verstrekkingen dan ook per 4 september. Voor de particuliere opvang geldt tevens dat alle verstrekkingen moeten worden beëindigd. Het is raadzaam om tevens informatie beschikbaar te stellen voor gasthuishoudens over de mogelijke gevolgen van het voortzetten van de opvang (zie bijlage C1a en C1b).

Vertrek en vertrektermijn

De derdelander zonder rechtmatig verblijf in Nederland is vanaf 4 september 2023 vertrekplichtig en dient Nederland te verlaten. Bij de beëindiging van de tijdelijke bescherming legt de IND een vertrektermijn van 28 dagen op. Indachtig het staande beleid is de inzet eerst gericht op vrijwillig vertrek. Daarom is de aanmeldtermijn voor het remigratiebeleid verlengd tot en met 15 september 2023. Wanneer niet vrijwillig wordt meegewerkt aan vertrek, kan gedwongen vertrek vanuit het Rijk volgen. Omdat derdelanders met de vertrekperiode de gelegenheid wordt geboden om Nederland vrijwillig te verlaten, kan het voorkomen dat zij gedurende deze 28 dagen nog een beroep doen op onderdak door gemeenten. Bijvoorbeeld omdat zij deelnemen aan de remigratieregeling en hun vlucht later gepland staat. Ook in dit geval beëindigt de gemeente de opvang formeel per 4 september 2023. Om het vertrek uit Nederland echter in goede banen te leiden, vraagt het kabinet aan gemeenten om derdelanders, die aangeven mee te zullen werken aan vertrek, onderdak te bieden tot hun vertrek of het verlopen van de vertrektermijn. Opgemerkt wordt dat dit onderdak kan worden aangereikt als 'bed, bad, brood'. Daarnaast wordt benadrukt dat gemeenten niet kunnen worden verplicht tot het aanbieden van onderdak. De kosten worden vergoed door het Rijk.

Wanneer gemeenten na het aflopen van de vertrektermijn onverplicht opvang (of onderdak) blijven aanbieden aan derdelanders zonder rechtmatig verblijf, vangen zij zonder grondslag vreemdelingen op die Nederland moeten verlaten. Dit zou er mogelijk toe kunnen leiden dat ook andere vreemdelingen die geen recht op opvang (meer) hebben zich tot de gemeente wenden. De kosten voor deze opvang worden niet vergoed door het Rijk. Verlengde opvang komt dan ook voor rekening van gemeenten.

Meer informatie:

Bijlage D.1 - Handelswijze vertrek derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning voor Oekraïne
Bijlage D.2 - Handelswijze beëindiging opvang en weigering vertrek opvang
Bijlage D.3 - Modelbrief aankondiging beëindiging opvang en verstrekkingen derdelanders
Bijlage D.4a - Flyer DT&V inzake remigratieregeling en vertrek voor gemeenten
Bijlage D.4b - Flyer DT&V - Engels
Bijlage D.4c - Flyer DT&V - Frans
Bijlage D.4d - Flyer DT&V - Russisch
Bijlage D.4e - Flyer DT&V - Arabisch
Bijlage D.5 - Infographic terugkeer vluchtelingen uit Oekraïne

**Directoraat-Generaal
Migratie** Directie Regie
Migratieketen

Datum
22 juli 2023

Ons kenmerk 4806737

3. Rolverdeling

Burgemeesters hebben na de inval van Rusland in Oekraïne een wettelijke taak gekregen voor het opvangen van ontheemden. Deze taak vindt haar wettelijke basis in de Wet verplaatsing bevolking, is verder uitgewerkt in de [Regeling opvang ontheemden Oekraïne](#) (RooO) en richt zich op 'ontheemden' zoals bedoeld in artikel 1 onder c van deze regeling. Na de beëindiging van de tijdelijke bescherming zijn derdelanders niet langer 'ontheemden' in de zin van de RooO. Burgemeesters hebben dan ook niet langer een taak om derdelanders op te vangen en dienen de opvang/verstrekkingen te beëindigen. Daarbij is de eigenaar van de opvanglocatie ervoor verantwoordelijk om personen die de locatie ongeoorloofd betreden (lees: niet verlaten) te (laten) verwijderen (zie hiervoor bijlagen D).

Het Rijk is verantwoordelijk voor de opvang van personen die asiel aanvragen en een recht hebben op opvang bij het COA.

Vertrekplichtige derdelanders zijn - net zoals vreemdelingen in het algemeen - zelf verantwoordelijk voor hun (vrijwillige) vertrek naar het land van herkomst of bestendig verblijf. Indien zij onder het toezicht van de Rijksoverheid komen (bijvoorbeeld door een gesprek met de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) of vanuit het toezicht door de politie en de Koninklijke Marechaussee) en niet meewerken aan vrijwillig vertrek, kan het Rijk overgaan tot gedwongen vertrek indien wordt voldaan aan een aantal voorwaarden.

4. Overige informatie:

Naast dit informatiepakket worden contactmomenten verzorgd tussen gemeenten en het Rijk om gedurende dit proces vragen te beantwoorden. U kunt uw vragen hiervoor stellen via: derdelanders.oukraine@minjenv.nl. Overige informatie voor bijvoorbeeld derdelanders vindt u ook op de website van de [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl). Op basis van de ervaringen zal indien nodig de informatievoorziening worden opgeschaald.

Contactgegevens ketenpartners:

COA: COA Informatielijn op 088 - 715 70 00 of info@coa.nl

IND: IND ketenservicelijn 088 0430500

DT&V: info@dtv.minjenv.nl

IOM: +31 (0)88 74644666 of +31 (0)70 3181500